

Давно мав бажання розповісти про людину, яка знайшла своє покликання, бо чимало-таки ще зустрічається людей, про яких говорять — непотрібний, нетямущий працівник. Це дуже страшно, якщо конкретна людина робить не свою справу.

Є лише три умови хорошої роботи: любити, знати і захоплюватися своєю справою. І це не залежить від того, чи вчасно ми одержуємо зарплату, чи добрі умови праці та відпочинку і т. ін... Та досить міркувань та узагальнень! Ближче до людини...

...Микола Михайлович Черемісін народився в Росії, у Тамбові, вже після війни — у 48-му. Його батько пройшов усю Велику Вітчизняну і трудився тоді на заводі головним механіком.

Миколі пощастило — до 19 років батько мав змогу допомагати йому порадой, у всіх післявоєнних життєвих негараздах був поруч. У сім'ї було ще дві жінки, яких просто не можна було не любити — мати Олександра Григорівна і сестра Натуся. Сестру треба було ще й захищати — вона була на три роки молодше.

Якості батьків, їх характери та інтереси в Миколі вкорінилися на все життя: від батька — сила волі, спортивність, вірність друзям, любов до лісу, до природи, полювання, рибалка, а ще — інтерес до техніки; від матері — любов до мистецтва, музики — мати дуже любила співати — і уважність до людей, незалежно від рангів і статусу, просто — до людей.

Вчився Микола із захопленням, досить успішно — математика, фізика, астрономія були його улюбленими предметами, а ще — скільки себе пам'ятає — захоплювався спортом — ковзани, футбол, хокей загартували в ньому з дитячих років волю до перемоги. Грав він завжди з азартом, стрімголов, як і навчався.

Була заповітна мрія — вступити до МДУ, бути астрофізиком, та не допомогла навіть золота медаль. Довелося з цією мрією розпрощатися...

І тоді він, правда, без особливої ентузіазму, їде до Харкова. Чому саме сюди? Тут жив його дядько, брат матері — І. Г. Баженов. Так сім'ї було спокійніше. Хочу підкреслити, що підтримка Миколі потрібна була лише душевна, моральна. Вступ до харківського вузу забезпечувала золота медаль та відмінна відомість про складання іспитів до МДУ. Так Микола Черемісін став студентом ХИМЕСУ.

Канд. тех. наук доцент М.М. Черемісін

Вчився він легко, хоч спершу важко було забути про свою мрію — навчатися в Москві. Та поступово час брав своє — студентське життя захоплювало, хоч скучив за домом, за сім'єю.

На третьому курсі Миколу спіткало велике лихо — вмер батько. Якби не дядько, було б ще важче пережити таке... Та ще заняття і спорт допомагали повернути радість життя.

В інституті у нього з'явилися улюблені викладачі — люди, які на все життя залишили в його душі вдячний слід — це Л. Л. Гіршвальд, В. В. Сташевська, М. В. Слоновський. Вони ніби продовжили справу улюбленої шкільної наставниці — Валентини Іванівни Сайкіної... Навчання у вузі зміцнило в Черемісіні ще одну особливість характеру, необхідну вченому. Це — вміння зосереджуватися, знаходити «головну лінію», розуміти її обов'язковість. Цю зосередженість Микола Михайлович зберіг на все життя, вона стала головним критерієм його праці, життєвих захоплень і радощів.

Чималу роль у цьому протягом усього часу відіграє для Черемісіна спорт. Як і в роки навчання, так і в роки наукової роботи, педагогічної діяльності спорт підтримує в ньому життєвий тонус, робочий стан. Саме завдяки спортивності свого характеру, розв'язуючи ту чи іншу наукову проблему, Черемісін вміє вкласти в справу справжній азарт, захоплення, спортивну злість. Саме за такими ознаками він відчуває наближення кращої робочої форми, зосередженості, коли всі сили концентруються на єдиній меті. Це допомагає вирішувати

найскладніші справи, долати навіть людську слабкість, таку, як непевненість, розмагніченість. Саме спортивна злість допомагає бути безпощадним до себе. Зосередженість — конкретна, в цьому її основний принцип, особливий характер робочого стану, який можна назвати й по-іншому: вірність собі.

Ви, мабуть, помітили, що в цій розповіді немає чітко розмежованих періодів навчання і роботи Черемісіна. Чому? — запитаете ви. Тому, що в характері Черемісіна, мабуть, теж немає чіткої межі при переході від юності до зрілості. І, здається мені, це прекрасно. Хоч невдовзі йому мине п'ятдесят, є в Черемісіні те, чого не вистачає багатьом — молода завзятість.

Дарма ми так поспішаємо стати дорослими, досвідченими, завоювати певне становище в суспільстві. Дарма соромимося «хлоп'ячості» в характері. Ми виважуємо, що «серйозно», а що — «несерйозно». І, самі не помічаємо як іноді втрачаємо власне дитинство і юність, ніби зрікаємося їх «на потребу дня». Між тим, саме вони дають нам моральний і емоційний заряд, що живить батареї нашої енергії протягом довгих років...

У Черемісіна саме так: і в характері, і в житті все переплелось з дитячими та юнацькими роками. Це допомогло йому й знайти сім'ю — з майбутньою дружиною вони познайомилися ще в школі, жили на одній вулиці... Під час канікул якось зустрілися, щоб вже не розлучатися ніколи...

У 1970 році у Черемісіних народився син, ім'я дали на честь діда — Михайло. Зараз сину вже 27, у нього своє життя, відношення у них добрі, хоч у поглядах сина він не все приймає, то що ж тут дивного — проблема «батьків і дітей» існувала спокон віку...

Іноді замислюється Микола Михайлович — ось минає ціле життя, що головне знайшов він в ньому?.. Що залишилося назавжди і зміцнило його життєві устої?

«Мені здається, — каже Черемісін, — що це покликання».

Мабуть, саме так. Зверніть увагу, який його життєвий шлях — він працює в університеті, який закінчив у 1971-му, понад тридцять років тому, крокував з сходинок на сходинок — від асистента кафедри — до доцента в 83-му. Дисертацію він захистив без відриву від роботи. Що сприяло йому

Бути потрібним — це покликання

в цьому? Саме, покликання вченого і вчителя.

За словами Черемісіна, на виявлення і формування цього покликання великого впливу справили, безсумнівно, професор Ю. М. Астахов. Вони познайомилися в МЕІ, де, ще молодим інженером, Микола Михайлович перебував на стажуванні. Майже чверть віку тривала ця творча і людська дружба двох вчених... Адже у 1995-му Ю. М. Астахов вмер...

Виходить, можливе не лише протистояння «батьків і дітей», але й гаряча, взаємозбагачуюча дружба.

Якось я спитав Миколу Михайловича, що для нього найважливіше — професійне покликання вченого-спеціаліста чи покликання людини. У відповідь почув, що для нього це нероздільно: та головним у житті він вважає взагалі служіння людям, відчуття того, що він їм потрібний — це й є справжнє покликання. Йому то він і віддає всі свої сили. Він любить своїх студентів. Не мириться з неробами, ледацюгами. Але готовий

всього себе віддати тим, хто тягнеться до знань. Саме тому, мабуть, усі ці роки він — відповідальний на кафедрі за студентську наукову роботу.

Розробляючи наукові проблеми, готуючи свою докторську дисертацію, Черемісін збирає матеріали також для видання збірника наукових робіт кафедри, працює з аспірантами (до речі, два з них вже захистилися, в тому числі, один — з Мадагаскару).

Та залишається час і на особисте життя, адже в ньому у кожного з нас є своє покликання, своє відчуття потрібності світу і близьким людям...

Микола Михайлович зараз дуже захоплюється театром. А ще — філософськими проблемами медицини. Чому саме ними? Сподіваюсь тому, що шукає своє місце в світі не тільки заради свого благополуччя та добробуту. Душевний спокій та рівновага не можуть існувати незалежно від загального світосприйняття і бажання зрозуміти і допомогти зберегти життя на землі. Саме це, мабуть, мав

Микола Михайлович на увазі, коли розповідав про націленість на вихід через науку на «планетарне мислення». В усякому разі нездоланна любов до природи, до лісу, до води — річки, моря, любов до тварин, особливо до «собачого племені», його літературні прихильності до таких письменників, як Чехов, Джек Лондон, — все це свідчить про те, що головне його покликання в житті — бути потрібним рідній землі, її людям.

Він знайшов своє покликання і багато робить для того, щоб його, вихованці, друзі, близькі й далекі також знайшли його в цьому світі, такому складному, бурхливому і непередбаченому сьогодні.

Що ж, в усякому разі він чесно робить свою справу і служить своєму покликанню. Якщо всі ми йтимемо за цим законом нашого життя, то чимало проблем нинішнього суспільства вирішиться ще наше покоління.

Р. Самойлов.